

Český jazyk 291
 Druhá lekce
 11.2.04

Note on the demonstrative *ten, tento, tehle, tamten*

	plural animate masculine	other plural masculine, fem		neuter
ten hodný pán	ti hodní páni			
ten velký stůl		ty velké stoly		
ta šikovná holka		ty šikovné holky		
to temné okno				ta temná okna

Šikovná ‚cute; good with the hands‘

Note the an pl short vowel in *ti* vs. long vowel in adjective *hodní*.

Ten is the formal demonstrative, meaning ‚this‘ or ‚that‘ or even ‚the‘ sometimes.

tento is formal for ‚this‘, the item in discourse.

tehle etc. are colloquial and deictic, e.g. mean ‚this here‘ vs. ‚that there‘.

Soft adjectives like *domácí, hlavn, první* have *-í* in all nom-acc forms. Jakobson called the declension ‚degenerate‘ as it lost its gender and direct case oppositions but retains prominence in the system. Cf. neuter nouns in *-í*, nom-acc sg and pl are all the same.

These forms are the result of prehistoric contractions of *Vj* plus *j* plus *Vh* the endings. These contractions didn't take place in East Slavic.

Notes to Třetí lekce.

These are some of the most important vocabulary and grammatical items.

Learn food items, pp. 77-78. Dialogues, 78-80.

Food.

Co si dáte k snídani? Co je kvačíně? Ká bědu? křečeři?

dát si — dám si, dáš si, dá si, dáme si dáte si dají si. This is a dative enclitic.

Dám si pivo. ‚I‘ll have a beer.‘ Dáte si ještě jedno pivečko?

Mám hlad. Mám žízeň. Co si dám křipiti? Dám si kafičko smlíčkem.

koláč, dort, knedlíky. Mám chuť na bramborovou polévku. Dám si tu bramboračku, nebo cibulačku. Švestkové a meruňkové knedlíky jsou naše specialita. Dobrou chuť. hledat něco

Máte rád zmrzlinu? Ne, už nemám hlad. Budeme platit, prosíme platit. Platíme nebo se ztratíme.

Accusative singular, grammar, p. 81. Koho znáte tady? Zním Karla a Janu. Zním Honzu a pana profesora Cumminse.

Na co máte chuť?

Na rybu, na kuře, na zmrzlinu, na minerálku, na těstoviny. Jsem vegeterián.

Věeské republice??

Nom	Acc
Karel	Karla
Karel Čapek	Karla Čapka
Eva Černá	Evu Černou
Josef	Josefa
Honza	Honzu
tatínek	tatínka
tat'ka	tať ku
pan Novák	pana Nováka
paní Nováková	paní Novákovou
učitel	učitele
Sherlock Holmes	Sherlocka Holmse
paní učitelka	paní učitelku

Acc case of adjectives, 86.p. 88 zákusky.

verb jíst, jím, jíš, jí, jíme, jíte, jedí.

vařit, smažit. (both very Czech).

péct. (know conjug.)

smažený sýr. Ježíšmarjá.

Accusative pl, p. 90. Note that acc pl is identical to nom pl except for masc animate, which are identical to the *inanimate* nom-acc pl. Thus we have:

nom	acc	
ti blbí profesoři	ty blbé profesory	those foolish professors
ti chytrí Američané	ty chytré Američany	the clever Americans
ti čeští herci	ty české herce	those Czech actors
ty modré sešity	ty modré sešity	the blue notebooks
ty krásné holky	ty krásné holky	the beautiful girls
ti dobří učitelé	ty dobré učitele	the good teachers
ty studentky	ty studentky	the girl students
ty výborné koláče	ty výborné koláče	the excellent tarts
ta mladá rajčata	ta mladá rajčata	the young tomatoes

Some irregulars:

nom sg	nom pl	acc pl
přítel	přátele	přátele
	lidé	lidi
rodič	rodiče	rodiče

Accusative plural, adjectives